

Krzysztof Wolski, *Inż. Kazimierz M. Osiński (14 XII 1883 – 4 II 1956)*, „Rocznik Przemyski” T. 9 (1957), s. 240-243

KAZIMIER M. OSIŃSKI

Dla różnych ludzi istnieją różne umiłowania, dla jednych będzie to praca zawodowa, dla drugich społeczna, dla innych pieniądze, dom, posiadłość, rodzina czy najbliżsi, dla inżyniera Kazimierza Osińskiego tym wszystkim był Przemysł. Przemysł przeszłości, terażniejszości i przyszłości. Na tle tej głównej, jedynej prawie miłości i pasji życia, kształtowała się osobowość tego wybitnego przemyskiego społecznika, który całe życie i wszystko co miał oddał ukochanemu miastu.

Inżynier Kazimierz Maria Osiński urodził się 14 grudnia 1883 r. jako drugie dziecko (spośród 15-ciorga) Michała Osińskiego i Natalii z Matzów-Marskich.

W domu rodzinnym, pełnym patriotycznych tradycji, odebrał staranne wychowanie i wyniósł stąd kult przeszłości polskiej i tradycji narodowych, rewolucyjnych walk z pomocą zaborców.

Michał Osiński, założyciel i długoletni dyrektor Banku Rzemieślników i Rolników w Przemysłu wychował swe dzieci na uczciwych i prawych ludzi, pełnych oddania dla ojczyzny i społeczeństwa. Takim też był od najmłodszych lat Kazimierz Osiński. Już w szkole średniej w Przemysłu zdradzał wszechstronne zainteresowania, które pogłębił jeszcze, gdy do wyższych klas uczęszczał w pełnym narodowych pamiątek Krakowie.

Złożywszy egzamin dojrzałości w Krakowie, Kazimierz Osiński zapisał się na wydział architektury Politechniki Lwowskiej. Podczas studiów był asystentem Krajowej Ceramicznej Stacji Doświadczalnej we Lwowie. Ukończywszy studia architektury Kazimierz Osiński uzyskał tytuł inżyniera architekta.

Podczas studiów politechnicznych pogłębiał swą wiedzę w innych dziedzinach, uczęszczając na wykłady archeologii polskiej i powszechnej, historii sztuki, filozofii ścisłej, literatury polskiej i językoznawstwa słowiańskiego na uniwersytecie we Lwowie. Na wykłady te dojeżdżał też K. Osiński z Przemyśla już po ukończeniu studiów na politechnice.

Zebraną mozolnie wiedzę pragnął wykorzystać na usługach społeczeństwa Przemyśla i ziemi przemyskiej.

Praktykę zawodową rozpoczął K. Osiński trzyletnią pracą praktykanta w biurze inż. Stanisława Majerskiego w Przemyśle. Będąc w tej pracowni wykonywał szereg artystycznych prac, a między innymi projekt obramowania do tablicy grunwaldzkiej wmurowanej w południowej ścianie apsydy katedry przemyskiej odsłoniętej 30 października 1910 r. Na tej to tablicy został inż. Osiński sportretowany przez J. Raszkę, jako jeden z rycerzy orszaku Wł. Jagiełły.

Podczas I wojny światowej inż. Osiński jako porucznik saperów zatrudniony był w budownictwie wojskowym, z tego powodu przebywał w twierdzy przemyskiej. Po pierwszej wojnie wykonał szereg projektów budowli między innymi: kościół w Nowym Miększu, w stylu zakopiańskim (1918–1919), kaplice w Maćkowicach i Witoszyńcach, ratusz w Nowym Mieście, domy ludowe w Sieniawie, Radymnie, Grochow-

cach i Prałkowcach, willę p. Kamińskich przy ul. Tatarskiej w Przemyślu, kamienicę przy ul. Krasińskiego 29, kilka grobowców i wiele prac pomniejszych. W latach 1928–1933 prowadził jako kierownik miejskie biuro budowlane w Przemyślu.

Inż. Osiński rozwijał też szeroką działalność konserwatorską, już to jako zastępca konserwatora lwowskiego na okręg przemyski, już to jako projektant przy odbudowach. Był czynnym przy odnawianiu kościołów: Reformatów, Franciszkanów, Benedyktynek i katedry i wieży katedralnej w Przemyślu, synagogi w Przemyślu, kościoła i klasztoru pobenedyktynskiego w Jarosławiu, kościoła w Kosienicach, wież zamku w Przemyślu, kamienic w Rynku przemyskim, kapliczki-obeliska w Ostrowie i wielu innych.

Duże są też zasługi inż. Osińskiego w ratownictwie wszelkich zabytków ruchomych, a zwłaszcza starych, cennych dzwonów ocalonych od rekwizycji władz austriackich podczas pierwszej wojny światowej.

Jako inżynier architekt oddawał się też zajęciom pedagogicznym nauczając w Państwowej Szkole Budowlanej w Jarosławiu, gdzie zdobył miłość i szacunek uczniów, a uznanie przełożonych. W szkole tej inż. Osiński uczył też po wojnie od 1 IX 1948 do 20 X 1950.

Jednak największe zasługi położył inż. Kazimierz Osiński przez założenie przemyskiego muzeum, pracę kulturalno-oświatową w rodzinnym mieście i inspirowanie poczynań naukowych i oświatowych w Przemyślu.

Już jako student w r. 1898 rozpoczął gromadzenie pamiątek przeszłości. Zbiory zapoczątkował znalezio-

ny w tym roku w szutrze z Sanu ciekawy i cenny bizantyjski amulet z heliotropu. Wraz z bratem Tadeuszem Osińskim uzupełniał zbiory, zbierając co się dało od znajomych i rodziny. Bracia Osińscy zaczęli gromadzić również księgozbiór, który potem w r. 1909 ofiarowany został przez nich Towarzystwu Przyjaciół Nauk, stał się podwalinami naukowej biblioteki TPN w Przemyślu.

Prawie każdy z Roczników Przemyskich wydanych przez Towarzystwo Przyjaciół Nauk nosi ślady pracy inżyniera Osińskiego, artykuły, sprawozdania, rozprawy osobne jak „Wykopalisko w Budach Łańcuckich z młodszego okresu cesarstwa rzymskiego” (Rocznik III TPN) świadczą o wkładzie wysiłków poniesionych dla kultury Przemyśla.

Umieszczał też artykuły w czasopiśmie etnograficznym „Lud” i w „Wiadomościach Numizmatyczno-Archeologicznych”, w Przemyślu zaś redagował „Ziemię Przemyską”, „Prawdę Przemyską” i czasopismo literackie „Wzloty”. Często prace innych autorów były też inspirowane przez tego wielkiego przemyskiego społecznika, wypadnie wspomnieć „Przewodnik po Przemyślu i okolicy” (Lwów 1917) M. Orłowicza, „Katalog archiwum aktów dawnych miasta Jarosławia” (Jarosław 1928) J. Smółki i wiele innych.

Największe jednak zasługi położył Kazimierz Osiński jako wieloletni dyrektor i kustosz Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu.

W ciężkich chwilach dla Towarzystwa, gdy brakowało funduszków na prowadzenie instytucji inż. Osiński z własnych zarobków utrzymywał Muzeum, płacił czynsz za lokal, konserwację eksponatów, sprawiał nowe gabloty itp.

Gdzież nie pracował inż. Osiński na niwie społecznej, był przewodniczącym Niezależnej Partii Pracy w Przemyślu, kuratorem stowarzyszenia rzemieślników „Gwiazda” w Przemyślu, przewodniczącym Związku Obrońców Przemyśla, przewodniczącym komisji rewizyjnej Związku Oficerów Rezerwy w Przemyślu, koła Związku Zachodniego w Przemyślu, pracował w Towarzystwie Ochrony Zwierząt, Towarzystwie „Ethos” dla zwalczania chorób wenerycznych, w towarzystwach antyalkoholowych i wielu, wielu innych.

Inż. Osiński zajmował się też teozofią, był czynnym działaczem Towarzystwa Metapsychicznego, a w Przemyślu przewodniczącym tego koła. Specjalnie silnie zetknął się z ludźmi zajmującymi się okultyzmem podczas swego pobytu w Palestynie i Egipcie w czasie drugiej wojny światowej.

Do wojska poszedł 1 września 1939 jako kapitan saperów. Po klęsce poszedł na Węgry, a stąd przez Jugosławię do Palestyny, a następnie Egiptu. Do kraju wrócił 4 grudnia 1947 r. i objął posadę kustosza Muzeum w Przemyślu. Wkrótce jednak dzięki nieporozumieniom opuścił 28 lutego 1949 r. zajęcie w Muzeum, pracując jako nauczyciel w założonej niegdyś przez siebie Państwowej Szkole Budownictwa w Jarosławiu do 5 X 1950 r.

Brak zrozumienia człowieka u niechętnych mu jednostek wśród społeczeństwa, doprowadził inż. Osińskiego do więzienia, skąd wkrótce wyszedł. Choroba nerek i wiek spowodowały zgon, tego najbardziej zasłużonego dla miasta Przemyśla człowieka.

4 lutego 1956 r. zakończył życie Kazimierz Osiński, zasłużony sobie całą pracą i działalnością na wieczną wdzięczność i pamięć u potomnych.